

Miljö- och energidepartementet
Naturmiljöenheten
103 33 Stockholm
Martin H Larsson

Stockholm
2018-10-04

Ert dnr
M2017/01115/Nm

Vårt dnr
2018/060

Remissvar angående Ekologisk kompensation. Åtgärder för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, samtidigt som behovet av markexploatering tillgodoses (SOU 2017:34)

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Motsättningen mellan behoven av markexploatering och miljöhänsyn behandlas på EU-nivån av MKB-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt). Direktivet har implementerats i Sverige men tillämpningen av de krav på kompensation som redan gäller har varit ojämn och oförutsägbar, enligt utredningen.

Utredningens uppdrag har varit att identifiera och föreslå åtgärder för att åstadkomma en effektivare och mer konsekvent tillämpning av ekologisk kompensation i samband med större exploatering och ingrepp i värdefulla mark- och vattenområden. Åtgärderna ska syfta till att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Utredningen anser att förslagen ökar förutsägbarheten genom att tydliggöra det redan gällande kravet på underlag vid tillståndsprövning och dispensprövning rörande planerad ekologisk kompensation, liksom att krav ska ställas på kompensationsåtgärder som inte är orimliga. Den så kallade skadelindringshierarkin tydliggörs i miljöbalken så att det framgår att man vid tillståndsprövning och dispensprövning i första hand ska undvika skada, i andra hand vidta skyddsåtgärder och i tredje hand återställningsåtgärder.

Problembeskrivning

Det problem som beskrivs i utredningen, och som anges som anledningen till ändringsförslagen, är alltså att MKB-direktivet i Sverige har implementerats på ett sätt som gör MKB-processen oförutsägbar och otydlig. Detta är en något svepande beskrivning som är svår att ta ställning till. Det finns en något mer specificerad passus i utredningen som anger att om kraven på redovisning av planerade kompensationsåtgärder ställs tidigt redan i MKB-processen så bedömer utredningen att förutsägbarheten och därmed effektiviteten i prövningarna avseende kompensationsåtgärder kommer att öka. NNR menar dock att denna passus inte gör problembeskrivningen särskilt mycket tydligare.

NNR menar att problembeskrivningen är alltför oklar och inte visar på ett tydligt behov av en förändring. Utredningen tar på flera ställen upp "nollalternativet" med ingen lagändring och bedömer det som osannolikt att målet att bidra till EU:s mål om "no net loss" uppfylls. Utredningens bedömningar är värdefulla men det presenteras inga analyser som underbygger dessa bedömningar.

NNR saknar en analys inom "nollalternativet" av vilka alternativa åtgärder, för att påverka exempelvis myndigheternas tillämpning av det nu gällande regelverket, som skulle kunna få den effekt som utredningsdirektiven efterfrågar.

NNR vill i det här sammanhanget lyfta fram att det inom näringslivet finns en tveksamhet till att behovet av åtgärder i dagens situation är sådant som det framställs i utredningen.

Konsekvenser

NNR vill inledningsvis påpeka att förtydliganden av regler inte alltid leder till en ökad effektivitet och en större tydlighet för de företag som berörs. Förtydliganden innebär ofta en ökad komplexitet i regelverket, bl.a. genom att mer text infogas. Med en ökad textmassa ökar också den administrativa bördan av att ta till sig reglerna och förstå dess innebörd i praktiken. Vid en avvägning mellan vinsten med ett förtydligande och den administrativa bördan av ett mer komplext regelverk är det inte alltid som vinsten är större än den ökade bördan. Denna fråga behöver adresseras i utredningen, för de specifika förslag till lagändringar som läggs fram.

NNR menar att en viktig faktor för företagen när det gäller regelbördan är längden på handläggningstid i tillståndsmål och tillståndsärenden. NNR kan endast finna följande beskrivning av hur handläggningstiderna kan komma att påverkas av förslagen: "Lättanvända, lättuppdateringsbara vägledningar och riktlinjer kan bidra till att förenkla handläggandet och förkorta handläggningstider." NNR saknar en beskrivning av hur de föreslagna lagändringarna, inte vägledningar och riktlinjer, kan komma att påverka myndigheternas handläggningstider. Utredningen behöver kompletteras i detta avseende.

Utredningen föreslår att kommunerna ska få bestämma kompensationsåtgärder för förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. En konsekvens av detta förslag skulle kunna bli att kommuner börjar kräva ekologisk kompensation i betydligt fler detaljplaner än vad som kan betraktas som rimligt motiverat. Detta skulle få en hämmande effekt på tillgången till mark för exploatering. Denna risk måste behandlas i utredningens konsekvensutredningsavsnitt.

Utredningen föreslår införandet av ett system för kompensationspooler, där en exploatör ska kunna köpa kompensationsåtgärder av andra aktörer istället för att själv genomföra dessa. NNR frågar sig om det finns risk att en ekonomisk aktör som har skaffat sig ett antal

kompensationsåtgärder skulle kunna utnyttja försäljningen av dessa till att gynna vissa aktörer framför andra genom att sälja selektivt. En sådan aktör skulle då kunna avgöra vilken exploatör som får tillgång till kompensationsåtgärder och därmed också får påbörja en önskad planprocess. Hur handel med kompensationsåtgärder ska ske och konkurrenshämmande aspekter på denna behöver utredas innan man går vidare med förslaget. NNR efterlyser i detta sammanhang också en beräkning av antalet detaljplaner där krav på ekologisk kompensation kan bli aktuell.

NNR frågar sig hur en av de viktigaste ekosystemtjänsterna, jordbruket, passar in i det regelverk för ekologisk kompensation som nu föreslås. Ska exempelvis förlust av livsmedelsproduktion p.g.a. infrastrukturprojekt kompenseras inom regelverket? NNR kan inte hitta en redovisning av denna aspekt i utredningen.

Slutsats

NNR finner att problemformuleringen är svag och bedömningarna av behovet av kompletterande reglering är dåligt underbyggda. NNR finner också att underlaget behöver kompletteras på flera punkter för att det ska gå att fastställa om fördelarna med utredningens förslag överväger nackdelarna och därmed är kostnadseffektivt. Utredningen behöver kompletteras innan man går vidare för beslut.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist